

Projekt

**UCHWAŁA NR .....
RADY MIEJSKIEJ W TARNOWSKICH GÓRACH**

z dnia ..... 2024 r.

**w sprawie utworzenia oraz przyjęcia statutu samorządowej instytucji
kultury o nazwie Szyb Staszic w Tarnowskich Górach jako wspólnej
instytucji kultury Miasta Tarnowskie Góry, Województwa Śląskiego
i Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej**

Na podstawie art. 7 ust. 1 pkt 9, art. 18 ust. 2 pkt 15 oraz art. 40 ust. 2 pkt 2; art. 41, ust. 1 i art. 42 ustawy z dnia 8 marca 1990 roku o samorządzie gminnym (t.j. Dz.U. 2023, poz. 40 z późn. zm.) w związku z art. 9, 11 i 13 ust. 1 i 2 ustawy z dnia 25 października 1991 roku o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej (t.j. Dz.U. 2024, poz.87) na wniosek Burmistrza Miasta

**Rada Miejska w Tarnowskich Górach
uchwala:**

§ 1. Utworzyć z dniem ..... samorządową instytucję kultury jako wspólną instytucję Miasta Tarnowskie Góry, Województwa Śląskiego i Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, pod nazwą: Szyb Staszic w Tarnowskich Górach, zwany dalej Szyb Staszic.

§ 2. Siedzibą Szybu Staszic jest miasto Tarnowskie Góry.

§ 3. Nadaje się Szybowi Staszic Statut, stanowiący załącznik do niniejszej uchwały.

§ 4. Wykonanie uchwały powierza się Burmistrzowi Miasta.

§ 5. Uchwała wchodzi w życie po upływie 14 dni od podania jej treści do wiadomości publicznej w Dzienniku Urzędowym Województwa Śląskiego.

Załącznik do uchwały Nr .....
Rady Miejskiej w Tarnowskich Górach
z dnia.....2024 r.

STATUT
instytucji kultury
pn. „Szyb Staszic w Tarnowskich Górach”

Rozdział 1.
Postanowienia ogólne

§ 1. „Szyb Staszic w Tarnowskich Górach”, zwany dalej „Szybem Staszic”, jest samorządową instytucją kultury, prowadzoną jako wspólna instytucja kultury Miasta Tarnowskie Góry, Województwa Śląskiego i Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, działającą na podstawie:

- 1) umowy w sprawie prowadzenia jako wspólnej instytucji kultury pod nazwą „Szyb Staszic w Tarnowskich Górach” zawartej dnia ..... pomiędzy Miastem Tarnowskie Góry, Województwem Śląskim i Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, zwanej dalej „Umową”;
- 2) niniejszego statutu, zwanego dalej „Statutem”.

§ 2. Organizatorem „Szybu Staszic” jest Miasto Tarnowskie Góry, zwane dalej „Miastem” a Współorganizatorami są Województwo Śląskie, zwane dalej „Województwem” oraz Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, zwane dalej „Stowarzyszeniem”.

§ 3. „Szyb Staszic” podlega wpisowi do rejestru instytucji kultury prowadzonego przez Miasto.

§ 4. 1. Siedzibą „Szybu Staszic” jest miasto Tarnowskie Góry.

2. Szyb Staszic działa na terenie Rzeczypospolitej Polskiej i poza jej granicami.

§ 5. Bezpośredni nadzór nad działalnością „Szybu Staszic” sprawuje Miasto.

Rozdział 2.
Zakres działania „Szybu Staszic”

§ 6. Celem działalności „Szybu Staszic” jest:

- 1) zachowanie jako element większego kompleksu architektonicznego w celach interpretacyjnych, edukacyjnych, transportowych i turystycznych kompleksu Stacji wodociągowej Staszic, zwanej dalej „Obiektem”;
- 2) udostępnienie turystyczne zabytkowego kompleksu obejmującego zarówno część naziemną, jak i podziemną Obiektu;

- 3) określenie głównych potrzeb i kwestii dotyczących działań konserwatorskich i zarządzania Obiektem oraz opracowanie zasad i strategicznych celów zarządzania;
- 4) ochrona, konserwacja, prezentacja i przekazanie przyszłym pokoleniom wspólnego dziedzictwa ludzkości stosownie do zaleceń Konwencji w sprawie ochrony światowego dziedzictwa kulturalnego i naturalnego;
- 5) upowszechnianie dziedzictwa kulturowego związanego z działalnością Obiektu jako miejsca światowego dziedzictwa UNESCO;
- 6) ochrona tradycji i dziedzictwa kulturowego zwłaszcza z zakresu Światowego Dziedzictwa UNESCO, ze szczególnym uwzględnieniem górnośląskiego obszaru kulturowego;
- 7) dążenie do wzmocnienia ochrony prawnej Obiektu;
- 8) rewitalizacja zabytkowej substancji Obiektu na cele edukacyjne, wystawiennicze i turystyczne;
- 9) stworzenie warunków i dostosowanie infrastruktury Obiektu do celów turystycznych i edukacyjnych;
- 10) prowadzenie badań architektoniczno-archeologicznych na terenie Obiektu;
- 11) budowanie i utrzymywanie silnych partnerstw pomiędzy społecznością, właścicielami Obiektu, lokalnymi, regionalnymi, krajowymi i międzynarodowymi organizacjami;
- 12) przynależność do szlaków tematycznych;
- 13) stałe badanie, szkolenia i ewaluacja jako istotne komponenty interpretacji miejsca dziedzictwa kulturowego;
- 14) kontynuacja budowania nowych możliwości turystycznych Obiektu, stanowiących wsparcie i ulepszenie tradycyjnego zwiedzania;
- 15) zwiększenie liczby wizyt edukacyjnych w Obiekcie ze strony szkół i wyższych uczelni oraz organizacja warsztatów, seminariów i konferencji;
- 16) wykorzystanie turystyki jako siły napędowej dla społeczno-gospodarczego rozwoju Tarnowskich Gór, Województwa Śląskiego i otoczenia, na które istotny wpływ mają wartości dziedzictwa światowego, tożsamość lokalna i wspólne wartości;
- 17) zapewnienie, aby programy turystyczne poprawiały postrzeganie Tarnowskich Gór, Województwa Śląskiego i ich otoczenia, a w szczególności ich wyróżniającego się i posiadającego znaczenie międzynarodowe dziedzictwa przemysłowego, wraz z ich tożsamością lokalną i znaczeniem dla regionu i kraju;

- 18) opracowanie wytycznych technicznych i merytorycznych dla prezentacji i interpretacji dziedzictwa, w tym technologii, badań i szkoleń;
- 19) zapewnienie odpowiedniej prezentacji Obiektu za pomocą pełnych i wyczerpujących motywów i tematów, powiązanych w spójną i przekonującą narrację;
- 20) zaangażowanie i zmotywowanie docelowych odwiedzających w taki sposób, by ich doświadczenia były warte wysiłku, satysfakcjonujące i przyjemne;
- 21) edukacja odwiedzających Obiekt w sposób odpowiadający zakresowi ich potrzeb związanych z uczeniem się, poszerzający ich wiedzę i zrozumienie oraz wpływający na ich postawy i odczucia w sposób, który wspomaga wizję i cele planu zarządzania Obiektem;
- 22) określenie możliwości lepszej współpracy pomiędzy istniejącymi dostawcami treści interpretacyjnych i prowadzenie spójnej i konsekwentnej prezentacji;
- 23) poprawa dostępności Obiektu dla osób z dysfunkcjami.

§ 7. Do zadań „Szybu Staszic” należy:

- 1) poszukiwanie źródeł stałych przychodów z programów turystycznych wspierających ochronę, konserwację i zarządzanie Obiektem;
- 2) prowadzenie ruchu turystycznego przyjaznego środowisku przez zastosowanie zorganizowanych systemów transportu w promocji i zarządzaniu dobrem;
- 3) opracowanie spójnej strategii oznakowania i orientacji w terenie, ułatwiającej poruszanie się w granicach Obiektu;
- 4) opracowanie wytycznych dla marki Obiektu i identyfikacji wizualnej, w tym nazwy Obiektu, logo, schematu kolorystycznego, czcionki, itp. dla zapewnienia spójnej i efektywnej promocji;
- 5) dokumentowanie wspomnień obecnych i byłych pracowników Obiektu w celu lepszego zrozumienia zasad jego działalności na przestrzeni lat;
- 6) pozyskiwanie zbiorów archiwalnych, fotografii, dokumentów w celach interpretacyjnych i edukacyjnych na potrzeby badań i wykorzystania turystycznego;
- 7) organizacja wystaw historycznych, spektakli, koncertów, happeningów, spotkań, wykładów, konferencji, widowisk multimedialnych, rekonstrukcji, pokazów filmowych;
- 8) zapewnienie właściwego utrzymania infrastruktury interpretacyjnej oraz regularnej oceny treści interpretacyjnych, oraz aktualizacji w miarę potrzeby programów promocyjnych;

- 9) stworzenie nowej infrastruktury turystycznej, w tym nowej bazy obsługi ruchu turystycznego z pełnym zapleczem wystawienniczo-edukacyjno-sanitarnym, włączając gastronomię;
- 10) adaptacja zabytkowej substancji Obiektu i nadanie mu nowych funkcji w celu udostępnienia turystycznego, kulturalnego i edukacyjnego;
- 11) ochrona wyjątkowej powszechnej wartości Kopalni rud ołowiu, srebra i cynku wraz z systemem gospodarowania wodami podziemnymi w Tarnowskich Górach dla obecnych i przyszłych pokoleń, poprzez podejście oparte na wartościach, uczynienie ochrony tych wartości fundamentem wszelkich działań w granicach Obiektu i jego strefy buforowej;
- 12) zaangażowanie wszystkich interesariuszy i stron zainteresowanych dziedzictwem ziemi tarnogórskiej w proces lepszego zrozumienia, dzielenia się i propagowania wartości Obiektu oraz promowania zaangażowania społecznego i płynących z niego korzyści, powodujących umieszczenie dziedzictwa w centrum życia społeczności;
- 13) opracowanie strategicznego narzędzia wyszukiwania źródeł finansowania działań konserwatorskich i innych, gwarantującego, że każde przyznane finansowanie będzie przynosić korzyści dziedzictwu o znaczeniu światowym oraz przyszłym pokoleniom międzynarodowej społeczności;
- 14) opracowanie strategii działań ochronnych, obejmujących prace naukowo-badawcze, inwentaryzację i dokumentację, prace konserwatorskie, współpracę przy opracowaniu dokumentów planistycznych, działania związane z edukacją dotyczącą światowego dziedzictwa;
- 15) promowanie, wspieranie i realizowanie projektów aktywizujących i integrujących społeczność lokalną, promocja Miasta i Województwa;
- 16) współpraca z instytucjami kultury w Województwie Śląskim oraz w kraju i za granicą.

Rozdział 3. Organizacja „Szybu Staszic”

§ 8. 1. Organizację wewnętrzną „Szybu Staszic”, określa regulamin organizacyjny, nadawany przez Dyrektora „Szybu Staszic”, po zasięgnięciu opinii Organizatora i Współorganizatorów, a także opinii działających w „Szybie Staszic” organizacji związkowych oraz stowarzyszeń twórców.

2. Zmiany regulaminu organizacyjnego dokonywane są w trybie określonym dla jego nadania.

Rozdział 4.

Zarządzanie „Szybem Staszic”

§ 9. 1. „Szyb Staszic” jest zarządzany przez Dyrektora „Szybu Staszic”, zwanego dalej „Dyrektorem”, którego powołuje i odwołuje Burmistrz Miasta Tarnowskie Góry, zwany dalej „Burmistrzem” w trybie i na zasadach przewidzianych w ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej, po uzyskaniu zgody Zarządu Województwa Śląskiego, zwanego dalej „Zarządem Województwa” oraz Zarządu Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej, zwanego dalej „Zarządem Stowarzyszenia”.

2. Burmistrz, po uzyskaniu pozytywnej opinii Zarządu Województwa i Zarządu Stowarzyszenia może powierzyć pełnienie obowiązków Dyrektora „Szybu Staszic” wyznaczonej osobie w trybie określonym w ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej.

3. Dyrektor reprezentuje „Szyb Staszic” na zewnątrz, odpowiada za prawidłową realizację działalności statutowej oraz właściwe gospodarowanie mieniem i środkami finansowymi „Szybu Staszic”.

§ 10. 1. Dyrektor zarządza „Szybem Staszic” przy pomocy jednego Zastępcy.

2. Dyrektor nawiązuje z Zastępcą stosunek pracy na podstawie umowy o pracę i rozwiązuje go, po uzyskaniu zgody Burmistrza, której to zgody Burmistrz udziela po uprzednim uzgodnieniu z Zarządem Województwa i Zarządem Stowarzyszenia.

§ 11. 1. Przy „Szybie Staszic”, jako organ doradczy, działa Rada Programowa, zwana dalej „Radą”.

2. Członków Rady, w liczbie nie większej niż 15, powołuje i odwołuje Burmistrz.

3. Rada doradza Organizatorowi i Współorganizatorom oraz organom „Szybu Staszic” w zakresie działań statutowych „Szybu Staszic” oraz ich realizacji.

4. W skład rady wchodzi:

- 1) przedstawiciel Rady Miasta Tarnowskie Góry;
- 2) przedstawiciel Sejmiku Województwa Śląskiego;
- 3) przedstawiciel wskazany przez Burmistrza;
- 4) przedstawiciel wskazany przez Zarząd Województwa;
- 5) przedstawiciel wskazany przez Przewodniczącego Zarządu Stowarzyszenia;
- 6) nie więcej niż 10 ekspertów w dziedzinach właściwych dla działalności „Szybu Staszic” powołanych przez Burmistrza spośród osób zaproponowanych przez Dyrektora.

5. Kadencja członków Rady trwa cztery lata. Po upływie kadencji Rada pełni swoje obowiązki do czasu powołania przez Burmistrza jej nowego składu.

6. Pierwsze posiedzenie Rady zwołuje przedstawiciel Burmistrza. Na posiedzeniu tym Rada wybiera spośród swojego składu przewodniczącego.

7. Rada działa na podstawie opracowanego przez siebie i zatwierdzonego przez Burmistrza regulaminu.

8. Obsługę biurową Rady zapewnia „Szyb Staszic”.

Rozdział 5. Gospodarka finansowa „Szybu Staszic”

§ 12. 1. „Szyb Staszic” prowadzi samodzielnie gospodarkę finansową na zasadach określonych w ustawie o organizowaniu i prowadzeniu działalności kulturalnej i innych obowiązujących w tym zakresie przepisach prawa, kierując się zasadami efektywności ich wykorzystania.

2. Podstawą gospodarki finansowej „Szybu Staszic” jest plan finansowy sporządzony zgodnie z przepisami ustawy o finansach publicznych (t.j.: Dz. U. Z 2023 roku, poz. 1270, z późn. zm.), ustalony przez Dyrektora, z zachowaniem wysokości dotacji z budżetu Miasta i Województwa oraz środków przekazanych przez Stowarzyszenie.

3. „Szyb Staszic” prowadzi rachunkowość wg zasad określonych w odrębnych przepisach.

§ 13. 1. Źródłami finansowania działalności „Szybu Staszic” są:

- 1) przychody z prowadzonej działalności, w tym ze sprzedaży składników majątku ruchomego;
- 2) przychody z najmu i dzierżawy składników majątkowych;
- 3) dotacje podmiotowe i celowe z budżetu Miasta i Województwa;
- 4) środki otrzymane od Stowarzyszenia;
- 5) środki otrzymane od osób fizycznych i prawnych oraz dotacje z budżetu państwa.

2. Miasto i Województwo przekazują „Szybowi Staszic” środki finansowe w formie dotacji:

- 1) podmiotowej na dofinansowanie działalności bieżącej w zakresie realizowanych zadań statutowych, w tym na utrzymanie i remonty obiektów;
- 2) celowej na finansowanie lub dofinansowanie kosztów realizacji inwestycji;
- 3) celowej na realizację wskazanych zadań i programów.

§ 14. 1. „Szyb Staszic” prowadzi, jako dodatkową, działalność gospodarczą w zakresie:

- 1) impresariatu artystycznego;
- 2) wynajmu i dzierżawy składników majątkowych;
- 3) organizacji i obsługi imprez;
- 4) działalności wydawniczej i reklamowej.

2. Dochód z działalności „Szybu Staszic”, o której mowa w ust. 1, służy realizacji celów statutowych.

§ 15. Do składania oświadczeń woli w imieniu „Szybu Staszic” w zakresie praw i obowiązków majątkowych i finansowych uprawniony jest jednoosobowo Dyrektor „Szybu Staszic” lub osoba przez niego upoważniona.

Rozdział 6. Postanowienia końcowe

§ 16. 1. Połączenia, podziału lub likwidacji „Szybu Staszic” dokonują zgodnie Organizator i Współorganizatorzy w trybie i na zasadach określonych w obowiązujących przepisach oraz w umowie w sprawie prowadzenia jako wspólnej instytucji kultury pod nazwą „Szyb Staszic w Tarnowskich Górach” zawartej dnia ..... pomiędzy Miastem Tarnowskie Góry, Województwem Śląskim i Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Tarnogórskiej.

2. Zmian statutu dokonuje się w trybie właściwym dla jego nadania.

UZASADNIENIE

W 2017 roku „Kopalnie rud ołowiu, srebra i cynku wraz z systemem gospodarowania wodami podziemnymi w Tarnowskich Górach” zostały wpisane na Listę Światowego Dziedzictwa UNESCO. Wpis ten obejmuje 28 elementów składowych, tworzących jedyne w województwie śląskim obiekty wyróżnione w tak znaczący sposób na całym świecie. Dla tego wpisu kluczowym elementem jest kwestia „systemu gospodarowania wodami podziemnymi”, a dla tego systemu – obiekt pod nazwą - Szyb Staszic. To najważniejsza część tego systemu. Dlatego niezmiernie ważne jest pozyskanie Szybu Staszic jako obiektu dostępnego dla odwiedzających Tarnowskie Góry.

Dotychczas było to przedsięwzięcie prowadzące działalność gospodarczą, a osiągnięcie porozumienia z samorządem województwa śląskiego w sprawie utworzenia w tym miejscu wspólnej instytucji kultury stwarza nowe możliwości upowszechniania wiedzy na temat wspomnianego wpisu UNESCO oraz zaprezentowanie go jak najszerszemu spektrum publiczności.

6 grudnia 2023 roku Województwo Śląskie, Górnośląskie Przedsiębiorstwo Wodociągów S.A., Stowarzyszenie Miłośników Ziemi Tarnogórskiej i Miasto Tarnowskie Góry podpisały list intencyjny w sprawie podjęcia działań w celu utworzenia wspólnej instytucji kultury oraz udostępnienia obiektu GPW S.A. turystom.

19 lutego 2024 r. Sejmik Województwa Śląskiego podjął uchwałę w sprawie uzgodnienia statutu instytucji kultury pn. „Szyb Staszic w Tarnowskich Górach” jako wspólnej samorządowej instytucji kultury Miasta Tarnowskie Góry, Województwa Śląskiego i Stowarzyszenia Miłośników Ziemi Tarnogórskiej oraz uchwałę o zmianie Wieloletniej Prognozy Finansowej Województwa Śląskiego zapewniającej pokrycie wydatków instytucji kultury „Szyb Staszic” w latach 2024-2028 w wysokości po 1.500.000 zł każdego roku. Instytucja kultury miasta Tarnowskie Góry, wspólnie z Województwem Śląskim oraz Stowarzyszeniem Miłośników Ziemi Tarnogórskiej będzie kolejnym, znaczącym krokiem do objęcia pełną ochroną wszystkich atrybutów wpisu na Listę UNESCO.